ÉTABO ’YA
ÙBALÉ’A

PÉNDÉLÉLO

Léno cina Ùbalé’a ake abandùlélo ‘isolwe’. Éno étabo ’yaatenda alondo a ibùmbwa lya ésé na bitù byose bilémo, isolwe lya balangamsenge, lùbalé’o lwa bùbé na shingoshingo m’m ésé, na ité Abeca byalé mù’éta ésambo na balangamsenge. Éno étabo ’ya Ùbalé’a énabasha ùkabùlwa hemo bihéndé bibélé bya m’mùlù:

1. Bibangyù 1—11 Ibùmbwa lya ésé na mse’eleco wa mbele wa élongo ’ya mlangamsenge. Mno mulé misahù ya Adamu na Efa, Kaini na Abeli, Nuhu na mwikyùle, na lùhéngo lwa Babeli.

2. Bibangyù 12—50 Mse’eleco wa bashi’ùlùca ba mbele ba Baisilaheli. Wa mbele alé Ebulahimu, hùlya wahùlùlùmbibwa ù lyake i’waca na inyemya Abeca. Hanuma halé mùcanga mise’eleco ya wake mkala Isaka, na wake mkyù’ùlù Yakobo (wahùlùbùcibwa ng’ine Isilaheli), na bakala i’ùmi na babélé ba Yakobo, balya bahùlùbalé’a bibùndé i’ùmi na bibélé bya Isilaheli. Étù ’yaawanina ùbangélélwa élé ’ya hùmo wa babo bakala, waabùcibwa Yusufu, na bitù byahùcice Yakobo na bange bake bakala hamo na byabo bibùndé iya ’wi’yana m’m ésé ’ya Misili.

Éna’éba éno étabo ’yaase’eleca mise’eleco yaalolela batù, ùhétakana ’yaabalé’a isahùla msahù wa bilya Abeca byahùlù’éta. Élé mùbalé’a na ishisha nibo Abeca abùmbile ésé na bitù byose bilémo, na élé mùshi’a na ilaka nibo Abeca aùkéléléla ilosha lyake i’ùbakanina bake batù. M’moci wa m’mùlù M’m éno étabo ’yose, msoshi hùlémo alé Abeca, wikyù’ala mangya na iso’ola balya baikyù’éta byaasona, wikyùlombola na i’watéléca bake batù, na hùlé mùmanya ù’ùnga yabo mishinga. Éno étabo ’ya ale ’yasalangilwe ihikyé’éla mmikyé’élo wa bù’waca bwa batù na ù’watéléca iléndа bùbo bù’waca nibo bùle’e ù’wa.

Éféco ’ya Bilémo

Ibùmbwa lya bitù byose na balangamsenge 1:1—2:25
Lùbalé’o lwa bùbé na shingoshingo 3:1-24
Ihuma ùlé Adamu ihùca ùlé Nuhu 4:1—5:32
Nuhu na mwikyùle 6:1—10:32
Lùhéngo lwa Babeli 11:1-9
Ihuma ùlé Shemi ihùca ùlé Abulamu 11:10-32
Bakwekwe: Ebulahimu, Isaka, Yakobo 12:1—35:29
Malongo ma Esau 36:1-43
Yusufu na babùcwa nake 37:1—45:28
Baisilaheli m’m ésé ’ya Misili 46:1—50:26

Mse’eleco wa ùbùmbwa ’wa mtù na bitù

1 [1] Ù lùbalé’o Abeca abùmbile ésé na
ikùlù. [2] Ésé ébele ébùmbwa-bùmbwa
na éshi hemo atù. Ahùlù abele aakù-
bé’éla aléngé a makyé, na mtéma wa
Abeca hùbele mùnyata-nyata ùbanda
makyé. [3] Abeca ibyatenjile: “Ùbe lwe-
nge,” na lwenge lwanaba. [4] Abeca ashi-
mona lùlo lwenge nibo lùlé lwangéne.
Lùnge anabekanu’ya lwenge na ahùlù.
[5] Bibyo Abeca ashibùca lwenge “Cùba”
na ahùlù “Busuku”. ’Wabele ékolo na
lù’yelo, lwanaba lusuku lwa ùbalé’a.
6-7 Abeca ibyatenjile: “Habe lùlele
hasamba makyé ibekanu’ya makyé malé
ùbanda na malé ùmanda,” na byanaba
bibyo. Ù bibyo Abeca ahùlù’éta lùlele
lwa ibekanu’ya makyé malé ùmanda na
makyé malé ùbanda. [8] Ashibùca lùlo
lùlele “Ikùlù”. ’Wabele ékolo na
lù’yelo, lwanaba lusuku lwa abélé.

9 Abeca ibyatenjile: ''Makyé malé
ùmanda na ikùlù masùmbéle hatù
hamo, nibo haa'ama hamone'e.'' Bya-
naba bibyo. 10 Abeca ashibùca halya
haa'ama nibo élé ''Ésé'', na halya haa-
sùmbéla makyé anahabùca nibo élé
''Étaanga''. Abeca ashimona bibyo
nibo bilé byangéne. 11 Lùnge anatenda:
''Ésé émenye mikyengye yose ya
bimena, bilya bya iha mbùto na bya iha
bikuma.'' Byanaba bibyo. 12 Ésé ibi'ya-
menyinye bimena bikyùha mikyengye
yose ya mbùto na bité bikyùha bikuma
ité bilé cake mbùto. Abeca anamona
bibyo nibo bilé byangéne. 13 'Wabele
ékolo na lù'yelo, lwanaba lusuku lwa
asatù.

14 Abeca ibyatenjile: ''Ùbe byenge m
lùlele nibo bibekanu'ye m cùba na m
busuku, nabyo bibe amanyi'éco a ùla-
ngésha bikyanga bya bùwa na bùkyoko,
na suku na mya'a; 15 bibyo byenge ibya-
kya'a m lulele nibo bitaléle ésé.'' Na
byanaba bibyo. 16 Bibyo Abeca ahù-
lù'éta byenge bibélé bya m'mùlù: 'yenge
'ya m'mùlù 'yanahaanga m cùba na 'ye-
nge 'ya mwana 'yashihaanga m busuku,
na ana'éta na tùtonde naato. 17 Abeca
abé'ile bibyo byenge mw ikùlù nibo
bikya'éle ésé, 18 ihaanga m cùba na m
busuku, na ibekanu'ya lwenge na ahùlù.
Abeca anamona bibyo nibo bilé bya-
ngéne. 19 'Wabele ékolo na lù'yelo, lwa-
naba lusuku lwa anaci.

20 Abeca ibyatenjile: ''M makyé
mukyele bibùmbe manga bilé na bùlamu
na tùnyonyi tùkùlù'e m lùlele.'' 21 Bibyo
Abeca abùmbile binyama bya m'mùlù
bya étaanga, mikyengye yose ya bibù-
mbe bilé na bùlamu m makyé, na mikye-
ngye yose ya tùnyonyi. Abeca anamona
bibyo nibo bilé byangéne. 22 Ù bibyo
Abeca ashihelela bibùmbe bilé na
bùlamu nibo bibùtanye m makyé na
bikyele étaanga, na tùnyonyi tùhétakane
ùba manga m'm ésé. 23 'Wabele ékolo
na lù'yelo, lwanaba lusuku lwa atano.

24 Abeca anatenda: ''Ésé éhùlanye
mikyengye yose ya bibùmbe bilé na
bùlamu, nyama ca njukanwa, bilé mwi-
bùlùta hasé na mikyengye yose ya
nyama ca m'm éswé.'' Byanaba bibyo.
25 Bibyo Abeca a'écile mikyengye yose
ya nyama ca mjukanwa, mikyengye yose
ya nyama ca m'm éswé na mikyengye
yose ya bilé mwibùlùta hasé. Abeca ana-
mona nibo bibyo bilé byangéne.

26 Hanuma na haho Abeca ashite-
nda: ''Tù'éte mtù waahikana netù, hùlé
na yetù sùsho. Nake abe na bùbasha ù
heswé, ù tùnyonyi, ù nyama ca nju-
kanwa, ù nyama ca m'm éswé, ù byose
bilé mwibùlùta hasé, na ù ésé 'yose.''
27 Ù bibyo Abeca ahùlùbùmba batù baa-
hikana nake. Ibyabùmbile mlùmyana na
m'macana, 28 na anabahelela bino:
''Mubùtanye manga, lùmbaka menu
malongo ma'wéle m'm ésé 'yose na ùba
na bùbasha ù'élé. Na namuha bùbasha ù
heswé, ù tùnyonyi na ù nyama cose ca
m'm éswé. 29 Lùnge namuha bitoho
byose bya m'm ésé bilémùha mbùto na
bité byose bilé mùha bikuma nibo bibe
byenu bya'ùlya. 30 Shi'éta nyama cose ca
m'mésé, tùnyonyi tose na bibùmbe
byose bya bùlamu bilé mwibùlùta hasé,
nabiha bisashi na maani ùba byabo
bya'ùlya.'' Na byanaba bibyo. 31 Abeca
a'écile alole étù 'yose 'yaa'écile, ana-
mona nibo ésele 'yangéne manga. 'Wa-
bele ékolo na lù'yelo, lwanaba lusuku
lwa mtùba.

2 1 Ù bibyo ikùlù na ésé byanawé'éléla
ibùmbwa hamo na bitù byose
bilémo. 2 Na ù lusuku lwa mwenji Abeca
abele awa ùwé'éléla mi'ambo yose
yabele mù'amba na anaihoca m lùlo
lusuku. 3 Ahùlùhelela lusuku lwa mwe-
nji, analùbekanu'ya na cinge suku,
lùmbaka m lùlo lusuku i mwahùlùihoca
habele awa ù'amba mi'ambo yose ya
ibùmba. 4 Hùkyo i mse'eleco wa Abeca
byabùmbile ikùlù na ésé.

Ndalo ya Edeni

Ékyanga Mwene'ombe Abeca 'yabù-
mbile ikùlù na ésé, 5 m'm ésé tamwabele
munamena atù na étoho 'yose ta'yabele
énamena, lùmbaka tabele analo'ya

mbula m'm ésé, lùnge tahabele hanaba
mtù wa ihunda. [6] Shi'éta makyé mabele
mùsasa itooca itete.

7 Mwene'ombe Abeca abùmbile mtù
'w itete; anammuléla mmùkya wa
bùlamu m mihembe na mtù ibyashibele
ébùmbe élé na bùlamu.

8 Hanuma Mwene'ombe Abeca ana-
byala ndalo ya Edeni, mbo'o ya Téndé,
na mmo i mwabé'ile hùlya mtù waabù-
mbile. [9] Amenyinye bité byangéne bilé
mùha bikuma byangéne. Lùnge aname-
nya été 'ya bùlamu mwingi na hékyo
ndalo élé mùhana bwenge bwa imanya
byangéne na byaasona.

10 Mmo m ndalo mwahùlùsolo'a
lùkyé lùbele mùkela itooca m ndalo ya
Edeni; hanuma na ihétana ndalo ya
Edeni lùlo lùkyé lwanaikaba hemo
mikyaba hénaci ya njiki. [11] Lùkyé lwa
mbele lùlé mùbùcibwa Pishoni; nalo i
lùbele lwaacimbù'a ésé 'yose 'ya Hafila.
([12] Haho halé nolo hélé sù'ù-sù'ù, bùto-
ngu bwaakùma na mabwe maatù'ùla ma
ékùci malé mùbùcibwa onikisi.) [13] Lùkyé
lwa abélé lùlé mùbùcibwa Ngihoni, nalo
lwaacimbù'a ésé 'yose 'ya Kushi.
[14] Lùkyé lwa asatù lùlé mùbùcibwa
Lùkye Tingele, nalo lwaahétana mbo'o
ya Téndé ya Ashuli, na lùkyé lwa anaci
lùlé mùbùcibwa Lùkye Efulati.

15 Lùnge Mwene'ombe Abeca ibya-
hénjile hùkyo mtù anammbé'a m Ndalo
ya Edeni nibo ahéhunde na ùhé'ùnga.
[16] Ashimsémya: "Ùnabasha ùlya
bikuma bya été 'yose élé m ndalo,
[17] shi'éta tù'olwa ùlya bikuma bya été élé
mùhana bwenge bwa imanya byangéne
na byaasona. Lùmbaka lusuku lùushilye
bikuma bya é'yo été, benebene iwa'wa."

18 Lùnge Mwene'ombe Abeca ate-
njile: "Tabilé byangéne hùno mtù abe
ewe imwene. Indé nùm'météla m'mwa-
téléca waamcelela." [19] Ù bibyo abùmbile
nyama cose na tùnyonyi tose 'w itete.
Hanuma anabilusha ùlé mtù nibo abihi-
ni'e mena: na cina lyahini'ilwe étù 'yose
na hùkyo mtù, i lyabele lyake cina.
[20] Bibyo Adamu anahini'a mena ù
nyama cose ca njukanwa, ù tùnyonyi
tose na ù nyama cose ca m'm éswé.
Shi'éta m bibyo byose tamwamone'ile
m'mwatéléca waamcelela.

21 Hanuma Mwene'ombe Abeca
ahùlùlalé'ya mtù alo a manga, na a'écile
awe ùlala, Abeca anahénda lùmo lwake
lùhanji, na halya hahumine lùlo lùhanji
anahacibya na misuna. [22] Ibyabùmbile
m'macana ù lùlo lùhanji lwahuminye
ùlé mtù na anamlusha ùlé Adamu.
[23] Hùkyo mtù ashitenda:

"Benebene hùno alé i'uwa lya m
mane ma'uwa,
Na msuna wa m yane misuna.
Ù bibyo i'abùcibwa 'M'macana'
lùmbaka ahuma mulé
mlùmyana."

[24] Ù lùmbaka lwa bibyo mlùmyana i'a-
shika sekyé na inyakyé na i'a'ùlé'ana na
wake m'maci, nibo babe mtù hùmo.

25 Hùkyo mtù na wake m'maci hebo
bombya babele bù'ùkù, shi'éta tababele
na abùle.

Akakya a mtù

3 [1] Ngyo'a hébele na bù'oso'e ùhéta
nyama cose cabùmbilwe na Mwe-
ne'ombe Abeca. Hékyo ngyo'a yatocice
m'macana: "A bino Abeca byatenda
bilé benebene nibo mule'e ùlya bikuma
bya été 'yose élé m ndalo?" [2] M'macana
anakya'ùla ngyo'a: "Bikuma bya bité
byose bilé m ndalo tùnabasha ùlya,
[3] shi'éta bikuma bya été élé mwingi na
ndalo Abeca aatù'ambéla nibo tùle'e
ùbilya hange i'ùma é'yo été, lùmbaka
tùna'wa."

4 Ngyo'a ashikya'ùla m'macana:
"Benebene tamùshi'we. [5] Abeca atenjile
bibyo, lùmbaka aikyé nibo lusuku lùmu-
shilye bikuma bya é'yo été, imwakùbùlé-
lwa bwenge bwa imanya, na benu
imwaba ité Abeca imanya byangéne na
byaasona."

6 Hùkyo m'macana a'écile amone
nibo é'yo été élé na bikuma byangéne
byacelela ùlébwa, na'yo lùnge 'yaasoha-
kéca meso, haho anaisémba nibo iba na
bwenge i byangéne. Ù bibyo ibyahénjile
bimo bikuma ù'élé analya. Lùnge anaha

2.7: 1 Bak 15.45 **2.9:** Ùk 2.7, 22.2,14 **2.24:** Mt 19.5; Mk 10.7-8; 1 Bak 6.16; Ef 5.31 **3.1:** Ùk 12.9, 20.2

wake mlùme binge, nakùnge analya.
7 Haho bose babélé ba'écile bawe ùlya,
banashimanya nibo balé bù'ùkù; bibyo
ibasambice maani ma été 'ya tini na
banaihu'a.

8 Hùkyo mtù na wake m'maci bahu-
ngilwe cù'i lya Mwene'ombe Abeca
habele mùnyata m ndalo ya Edeni
mango ma ékolo, haho banaibisa m bité
bya mu hékyo ndalo, lùmbaka ale'e
ùbamona. 9 Shi'éta Mwene'ombe Abeca
abùcice mtù na ùmtoca: "Ùlé ùléhé?"

10 Hùkyo mtù ashimkya'ùla:
"Nahungwa lyobe cù'i m ndalo; ibina-
mona boba na nashibisama lùmbaka
nilé bù'ùkù."

11 Abeca anamtoca: "Alé beni wa'ù-
bwéla nibo ùlé bù'ùkù? A ùbe walya
bikuma bya élya été éna'ù'ambé cile
nibo ùle'e ùlya?"

12 Nake ashimkya'ùla: "Hùno
m'macana hùmbele nibo abe hamocu-
nge nane i wamba bikuma bya é'yo été,
na nabilya."

13 Mwene'ombe Abeca ibyatocice
hùlya m'macana: "Wa'étéla bibyo
é'é?"

M'macana anakya'ùla: "Ngyo'a
anjimbéléla nibo nibilye, na ibinalya."

Abeca a'ala lùbangya

14 Hanuma Mwene'ombe Abeca
ashibwéla ngyo'a: "Lùmbaka wa'éta
bibyo, na'ùcutéla ùbe imwene inose
msambéla nyama cose: Ihuma éno ékya-
nga ùsùmangwibùlùta na henda, na ahu-
tehute i ashibe byobe bilébwa masuku
mose ma bwobe bùlamu. 15 Inabé'a lùso-
mbo hamusamba na hùkyo m'macana;
wake mmbùto na wobe ibaba baso-
mbani suku cose. Wake mmbùto iwa-
kyéka wobe mcwe, nùbùnge iwacika abo
acindokolo."

16 Na anabwéla m'macana bino:
"Benebene nùhétakanya cobe mbebe ca
ibùta na iwamangùbùta bana ù lùbaba.
Éna'éba bibyo, iwaba na ngyala ya
mweko ùlé wobe mlùme, nake i'aba na
bùbasha oolé."

17 Na ashibwéla mlùmyana bino:
"Wahungwéléla bya'ùbwéla wobe
m'maci na walya bikuma bya élya été
éna'ù'ambécile nibo ùle'e ùlya. Ù
lùmbaka lwa bibyo byù'éta ésé 'yose
'yasémbwa msémbo. Iwa'ùbakana ihu-
nda na makala suku cose ca bwobe
bùlamu nibo ùmone bilébwa.

18 "Itete ilyamenya bilùngùlùngù na
bimena bya mi'ele nibo bi'u'ukye na ùbe
iwalya étoho 'ya m Ndalo. 19 Iwa'amba ù
makala na 'wisenga mahitù'éla lùmbaka
ùmone bya'ùlya ùhùca hùùshihoto'ele
mw itete lyùbùmbélwe m lélé. Lùmbaka
wa'écilwe 'w itete, lùnge ùhoto'anya 'w
itete."

20 Hùkyo mtù ahùlùhini'a wake
m'maci lyake cina Efa, lùmbaka ewe i
inabo wa balangamsenge bose. 21 Mwe-
ne'ombe Abeca a'étéle Adamu na wake
m'maci Efa myenda ya hépù, na anaba-
cwalé'ya heyo.

Adamu na Efa bakyùmbwa m Ndalo

22 Hanuma Mwene'ombe Abeca
anatenda: "Bino hùno mtù asele hùmo
wetù, lùmbaka ashikyé byangéne na
byaasona. Taacelela ùhénda bikuma bya
été 'ya bùlamu na ùbilya, na aalame ale
na ale." 23 Ù bibyo itùmine Mwene'o-
mbe Abeca ammumatù'ya m Ndalo ya
Edeni nibo ahunde itete lyabùmbélwe m
lélé. 24 Akyùmbile Adamu m Ndalo ya
Edeni na anabé'a hemo bibùmbe bya
mawawa bilé na bùlamu mbo'o ya téndé
ya hékyo ndalo na mwele waakya'a aya
hùbele mùkalù'a mbo'o na mbo'o.
Nabyo bibele mù'éngéléca élya été 'ya
bùlamu lùmbaka tahabe mtù wa ùsheke-
nena ha'onga na'yo.

The Bible in Ebembe
published as
BIBILYA MSAHÙ WANGÉNE
EBEMBE 'YA CINO SUKU
L Bible en Ebembe courant

Published by
SOCIETE BIBLIQUE DU ZAIRE
B.P. 8911
KINSHASA